

PYHÄJÄRVEN LÄNSIRANNAN RANTA- ASEMAKAAVAN MUUTOS 2 – KORTTELI 2: LUONTOARVOJEN PERUSSELVITYS

FM (biologi) Turkka Korvenpää
26.10.2025

Sisällys:

1. JOHDANTO	3
2. ALUEEN YLEISKUVAUS	4
3. LUONTOTYYPIT JA KASVILLISUUS	4
3.1 Menetelmät	4
3.2 Luontotyyppikuviot.....	5
4. LIITO-ORAVA.....	11
5. MUU LAJISTO.....	12
6. SUOSITUSTEN YHTEENVETO	12
7. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET	12

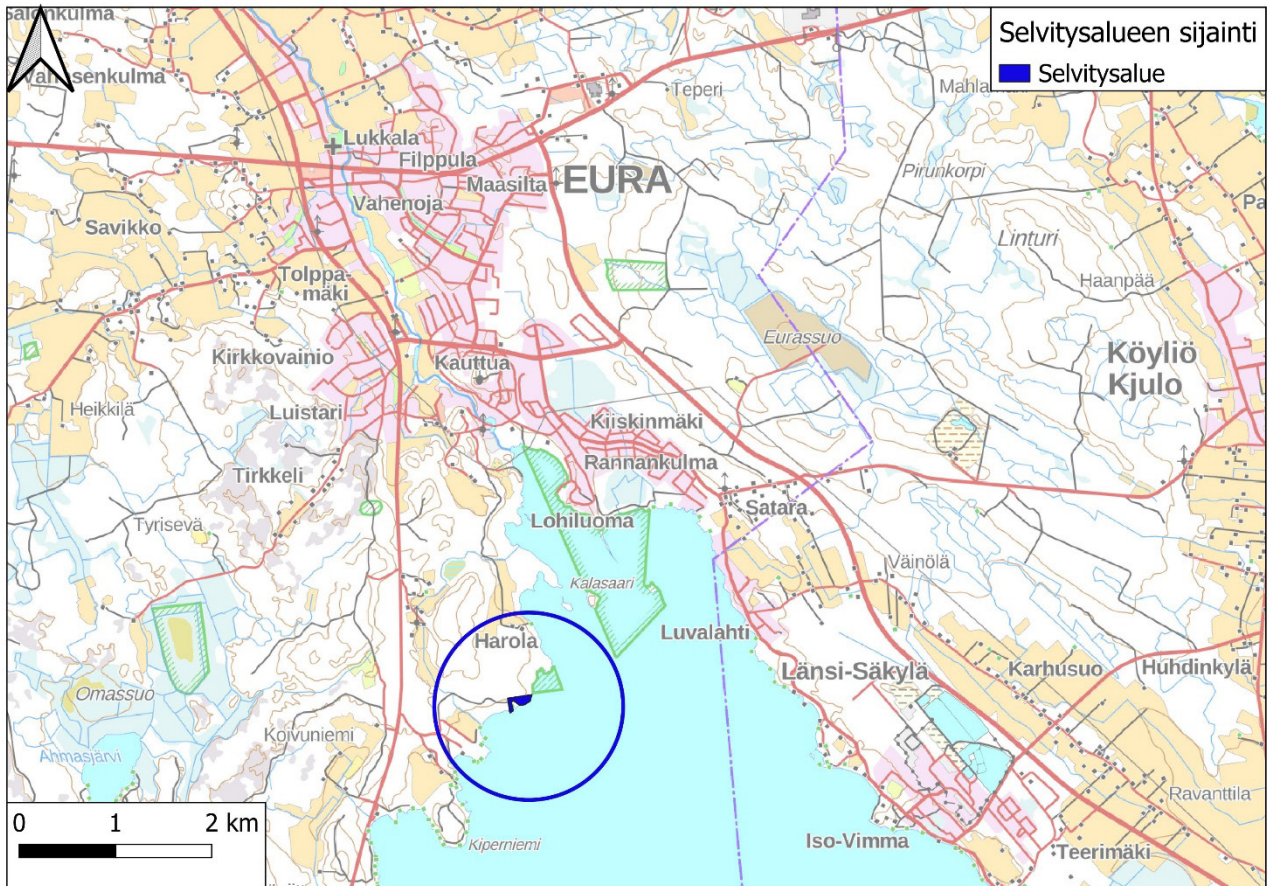
Kannen kuva: Voimakkaasti harvennettua puustoa luontotyyppikuviolla 1.

Pohjakartat ja ilmakehät: © Maanmittauslaitos 10/2025

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy
Hanhenkaari 10 as 16
21420 Lieto
Puh. 045-6793602
www.envibio.net

1. JOHDANTO

Nosto Consulting Oy tilasi Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy:ltä Eurassa sijaitsevan Pyhäjärven länsirannan ranta-asemakaavan muutoksen (muutos 2, kortteli 2) luontoarvojen perusselvityksen (kartta 1).

Kartta 1. Selvitysalueen sijainti.

Selvityksen teki FM (biologi) Turkka Korvenpää, ja se perustuu 9.4.2025 ja 27.8.2025 suoritettuihin maastokäynteihin. Suomen Lajitietokeskukselle tehtiin myös aineistopyyntö (Suomen Lajitietokeskus 2025) selvitysalueelta ja sen välittömästä lähiympäristöstä. Selvitys sisältää luontotyyppi- ja kasvillisuuskartoituksen, liito-oravakartoituksen ja uhanalaisten, silmälläpidettävien sekä EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liitteiden lajien esiintymien selvityksen. Maastokäyntien aikana etsittiin myös lepakoille sopivia päiväpiloja ja lisääntymis- sekä talvehtimispaikkoja ja tehtiin havaintoja muusta eläimistöstä.

2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Selvitysalue (pinta-ala noin 2 ha) sijaitsee Euran Harolassa Pyhäjärven rannalla noin 5,6 km Euran keskustasta kaakkoon (kartta 1). Se käsittää kiinteistöt 50-406-2-750 Kuuselanranta ja 50-406-13-49 Kuusela. Selvitysalue sijoittuu kokonaisuudessaan Satakunnan luonnonsuojeluselvityksessä (Hakila 1997, 2000) rajattuun, tuolloin valtakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltuun luontokohteeseen ”Harolan lehtoaluetta ympäröivät metsät”. Se rajoittuu lisäksi Pyhäjärven Natura-alueeseen ja Köyliönjärven – Pyhäjärven kansainvälisesti tärkeään lintualueeseen. Tapolan yksityismaan luonnonsuojelualue sijaitsee välittömästi selvitysalueen koillispuolella.

Kiinteistö 50-406-13-49 Kuusela on kokonaisuudessaan rakennettua vapaa-ajan asunnon pihapiiriä. Kiinteistö 50-406-2-750 Kuuselanranta on vielä rakentamaton, mutta sen läpi johtaa kapea tie järvenrannalle, ja kiinteistöllä on tehty hakkuita. Alue on rehevää, ja siellä kasvaa mm. pähkinäpensasta.

3. LUONTOTYYPIT JA KASVILLISUUS

3.1 Menetelmät

Alueen luontotyyppi- ja kasvillisuuskartoitus perustuu pääasiassa 27.8.2025 suoritettuun maastokäyntiin. Selvitysalue jaettiin kolmeen luontotyyppikuvioon, jotka rajattiin kartalle GPS-laitetta ja ilmakuvia apuna käyttäen. Kustakin kuviosta laadittiin sanallinen kuvaus sekä määritettiin, onko kyseessä jokin alla luetelluista arvokkaista luontotyypeistä:

- luonnonsuojelulain suojaama luontotyyppi
- vesilain suojaama luontotyyppi
- metsälain erityisen tärkeä elinympäristö
- Metso-kriteerit luokassa I täyttävä kohde
- uhanalaisen luontotyypin edustava esiintymä
- muu luontoarvoiltaan merkittävä kohde

Kuviokuvaukset sisältävät tietoa mm. elävästä ja kuolleesta puustosta, putkilokasvillisuudesta ja Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin luontotyyppistä (luontotyyppienuhanalaisuus.ymparisto.fi/lutu/#/, Kontula & Raunio 2018a ja b). Luontotyyppien uhanalaisuudessa merkittävää on uhanalaisuusluokan lisäksi luontotyypin

ekologinen laatu. Esimerkiksi tavanomaisena talousmetsänä käsitelty voimakkaasti harvennushakattu, lahoppuustoltaan niukka, varttunut kuiva kangasmetsä kuuluu uhanalaisluokkaan vaarantunut (uhanalainen), mutta on ekologiselta laadultaan heikko, sillä luontotyyppin tila on voimakkaasti heikentynyt, kun ihmistoiminta on perin pohjin muuttanut metsän luontaisia ominaispiirteitä. Sen sijaan ekologiselta laadultaan erinomaiset ja hyvät kohteet ovat jo tällä hetkellä luontoarvoiltaan merkittäviä. Laadultaan kohtalaiset ja heikot kohteetkin kehittyvät toki aikaa myöten arvokkaammiksi, jos ne jätetään luonnontilaan (tai mm. perinnebiotooppien kohdalla ovat asianmukaisesti hoidettuja). Luontaisesti harvinaisten luontotyyppien (kuten lähteiden ja kalkkikallioiden) ja perinnebiotooppien kohdalla asian merkitys korostuu, ja ne voivat olla luontoarvoiltaan merkittäviä laadultaan heikkoinakin. Selvitysalueella ei esiinny tällaisia luontaisesti harvinaisia luontotyyppisiä tai perinnebiotooppeja.

Voimakkaiden hakkuiden vuoksi yhtään varsinaista em. kategorioihin kuuluvaa arvokasta luontotyyppikohdetta ei löytynyt, mutta alueella kasvaa runsaasti pähkinäpensaita, mikä on Satakunnassa harvinaista ja maankäytössä huomioitavaa. Myös muu lehtokasvillisuus on jokseenkin edustavaa. Asiaa käsitellään tarkemmin jäljempänä tässä raportissa.

3.2 Luontotyyppikuviot

Luontotyyppikuviot on merkitty karttoihin 2-3.

KUVIO 1 – TUORE RUNSASRAVINTEINEN LEHTO

Tuore runsasravinteinen lehto, jonka puusto on hakattu siten, että kuvio muistuttaa nyt ilmeeltään siemenpuuhakkuuta (kannen kuva, kuvat 1-2). Kuviolla kasvaa harvassa vanhoja koivuja ja kuvion itäosassa myös melko kookkaita haapoja. Puustoon kuuluu myös hieman pihlajaa ja muutama iso raita. Kenttäkerros on laajalti metsäkastikan vallitsema. Laji runsastuu tyypillisesti hakkuiden jälkeen. Muita runsaita lajeja ovat sananjalka, lehtotesma ja vadelma. Lisäksi tavataan mm. lillukkaa, nuokkuhelmikkää, nurmitädykettä, aitovirnaa, vuohenputkea, metsäkurjenpolvea, sinivuokkoa, kurjenkelloa, ahomataraa ja sormisaraa. Kuvion itä- ja keskiosissa kasvaa runsaasti pähkinää (kuva 3, kartta 2, kokonaismäärä ylittää 20 kpl/ha), ja merkittävä osa niistä on kookkaita. Lehtopensaista tavataan myös taikinamarjaa sekä suhteellisen runsaasti lehtokuusamaa. Kuvion länsiosa on hieman vähäravinteisempaa lehtoa, eikä siellä ole pähkinäpensaita ja myös muu lehtokasvillisuus on niukempaa.

Kuva 1. Tien kääntöpaikka luontotyyppikuviolla 1. Kaavaluonnoksen rakennuspaikka.

Kuva 2. Luontotyyppikuviota 1.

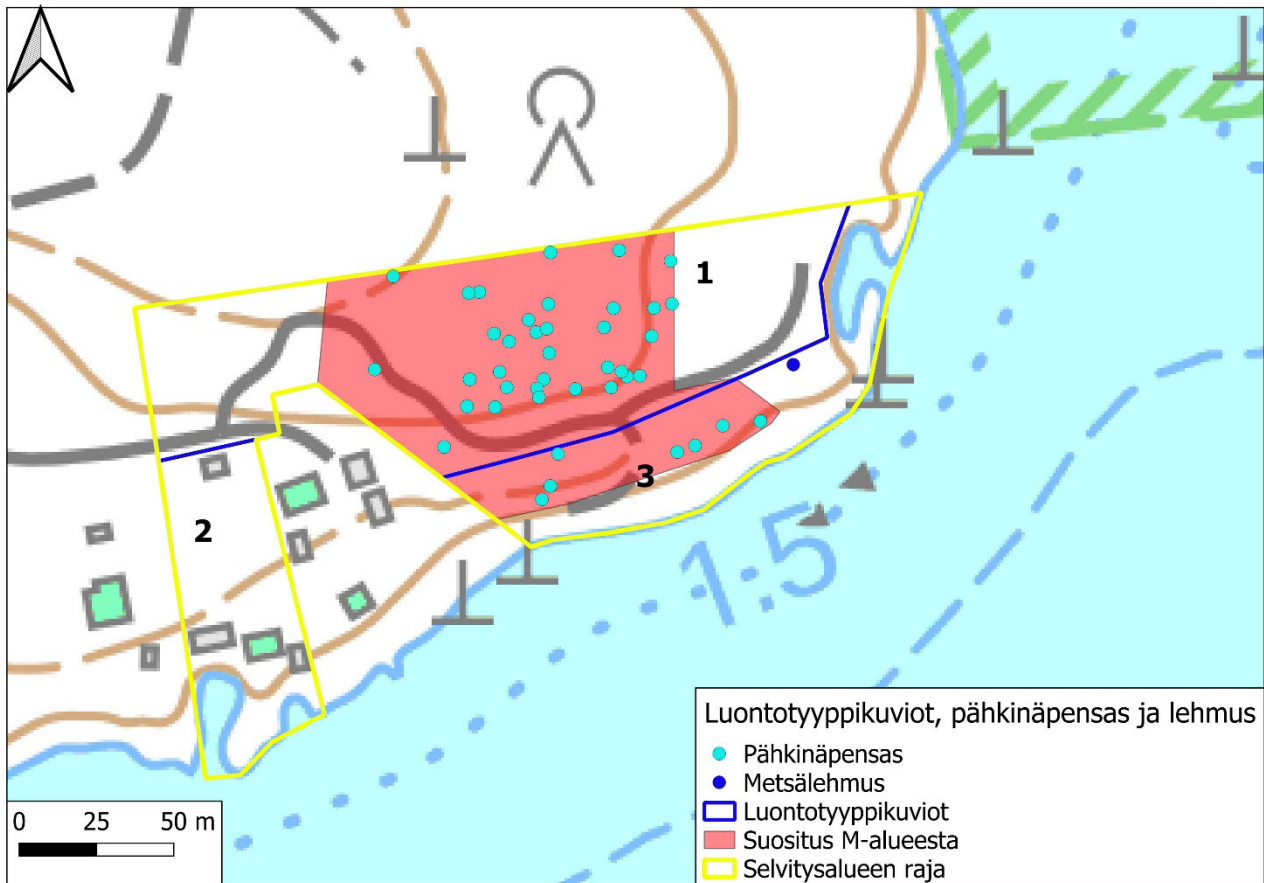

Kuva 3. Pähkinäpensaita luontotyyppikuviolla 1.

Suosituksset: Pähkinäpensas on Satakunnassa harvinainen ja myös kuvion muu lehtokasvillisuus on jokseenkin edustavaa. Kuvion (kuvion läntisintä osaa lukuun ottamatta) puustoa ja kasvillisuutta tulee kaavaluonnokseen merkityn rakennuspaikan ulkopuolella vastaisuudessa hoitaa ja käsitellä pähkinäpensaita ja muuta lehtokasvillisuutta suosien. Siten esimerkiksi pähkinäpensaita ei saa katkoa. Sopiva kaavamerkintä on esimerkiksi MY. Kyseinen kuvion osa on merkitty karttoihin 2-3.

KUVIO 2 – PIHA

Vapaa-ajan asunnon piha. Kuviolla on mm. rakennuksia, nurmikkoja ja laituri. Kookkaampaa puustoa ei juuri ole.

Kartta 2. Luontotyyppikuviot, suositus MY-alueesta, metsälehmus ja pähkinäpensaat (yksi piste voi tarkoittaa useampaa vierekkäistä pensasta).

KUVIO 3 – LEHTOMAINEN JA TUORE KANGAS

Pyhäjärven ranta, jolla kasvaa hyvin voimakkaasti harvennettua puustoa (kuva 4). Se koostuu varttuneista koivuista sekä muutamasta haavasta. Tien kääntöpaikan reunassa on runkomainen metsälehmus. Kenttäkerrosta hallitsee runsas metsäkastikka. Lisäksi tavataan mm. sormisaraa, mustikkaa, käenkaalia, riidenliekoa ja puolukkaa. Kuviolla kasvaa muutamia pähkinäpensaita. Pyhäjärven rannalla on kapea hakkaamaton suojavyöhyke, jonka puustoon kuuluu mäntyä, koivua ja vähän tervaleppää. Ranta on kivikkoinen (kuva 5) ja ilmaversoiskasvillisuus niukkaa. Paikoin esiintyy kuitenkin hieman matalaa ja harvaa ruovikkoa. Kuvion itäosaan tien kääntöpaikan ja rannan väliin on läjitetty maata, jotta on saatu aikaan tasanne. Tasanteelle on rakennettu pieni laavu. Itärannalla sijaitsee pieni poukama, joka on selvästi kaivettu (kuva 6). Poukaman länsirannalla on korkea maavalli, jolla kasvaa tervalepän, haavan, koivun ja metsälehmuksen vesoja.

Suosituks: Kuvion pähkinää kasvava pohjoisreuna suositellaan rajattavaksi mukaan MY-alueeseen. Pähkinäpensaita ei saa katkoa eikä metsälehmusta (kartta 2) tulisi kaataa.

Rantavyöhykkeen puuston käsittelyssä tulee huomioida erityisesti maisema-arvot sekä alueen rajoittuminen Natura-alueeseen.

Kuva 4. Luontotyypikuvion 3 voimakkaasti harvennettua puustoa.

Kuva 5. Kivikkoista Pyhäjärven rantaa.

Kartta 3. Luontotyyppikuviot ja suositus MY-alueesta ilmakuvalla.

Kuva 6. Pyhäjärven rannalle kaivettu poukama.

4. LIITO-ORAVA

Liito-orava sisältyy EU:n luontodirektiivin IV-liitteeseen, ja sen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty. Liito-orava suosii varttuneita ja tiheitä kuusivaltaisia sekametsiä, joissa kasvaa haapoja ja muita lehtipuita. Se pesii tavallisimmin puiden koloissa, mutta kelpuuttaa myös pönttöt. Liito-oravan paras kartoitus aika on keväällä, jolloin sen keltaisia papanoita voi löytää pesä- ja ruokailupuiden alta.

Kaavamuutosalueella on tehty liito-oravaselvitys vuonna 2018 (Varsinais-Suomen luonto- ja ympäristöpalvelut 2018). Selvityksen maastotyöt tehtiin syyskuussa, joka ei ole varsinaista liito-oravakartoitusten maastotyöaikaa. Siten selvityksessä keskityttiin liito-oravalle sopivien elinympäristöjen paikantamiseen. Lisäksi kartoitus ei kattanut tämän selvityksen luontotyyppikuviota 3. Kaavamuutosalueella ei vuonna 2018 todettu kasvavan liito-oravan kannalta hyvälaatuista tai kelpoista metsää, eikä alueelta löydetty merkkejä liito-oravan esiintymisestä. Alueelta tai sen lähiympäristöstä ei ole uudempiakaan liito-oravahavaintoja. Lähimmät tunnetut liito-oravatiedot ovat Harolasta satoja metrejä kaavamuutosalueesta pohjoiseen ja toisaalta Kiperin uimarannan tuntumasta (Suomen Lajitietokeskus 2025).

Selvitysalueella tehtiin liito-oravakartoitus 9.4.2025. Selvitysalueen todettiin olevan nykyisin liito-oravalle aivan liian harvapuustoista, mutta lajin papanoita etsittiin kuitenkin haapojen sekä suurimpien koivujen tyviltä. Samalla etsittiin kolopuita ja liito-oravalle sopivia pönttöjä. Liito-oravan papanoita tai muita merkkejä lajista ei löydetty kuten ei myöskään kolopuita tai lajille sopivia pönttöjä. Varsinaisen kaavamuutosalueen lisäksi kartoitus ulotettiin myös jonkin matkaa kaavamuutosalueen pohjoispuolelle, koska siellä kasvaa liito-oravalle kohtuullisen sopivaa varttunutta kuusivaltaista sekametsää. Sekametsän puustoon kuuluu myös jonkin verran haapaa. Tältäkin alueelta ei löytynyt merkkejä liito-oravasta.

Kaavaluonnoksessa suunniteltu rakentaminen ei katkaise liito-oravan liikkumisyhteyksiä. Liito-oravaan liittyviä maankäyttösuosituksia ei esitetä.

5. MUU LAJISTO

Selvitysalueeseen sisältyvät Pyhäjärven rannat ovat kivikkoisia, eikä rannoilla ole juurikaan ilmaversoiskasvustoja. Rannat ovat siten viitasammakon (EU:n luontodirektiivin IV-liitteen laji) kutupaikaksi aivan liian suojattomia.

Selvitysalueeseen rajautuvissa Pyhäjärven rantavesissä kasvaa erittäin niukasti kelluslehtisiä, joten lummelampikorennolle (EU:n luontodirektiivin IV-liitteen laji) sopivaa elinympäristöä ei ole.

Lepakoille sopivia päiväpiiloja, lisääntymispaikkoja tai talvehtimispaikkoja ei löydetty, eikä alueella ole rannan lisäksi lepakoille erityisen tärkeitä elinympäristöpiirteitä. Alueella ei siten ole syytä olettaa olevan lepakoille keskimääräistä suurempaa merkitystä.

Pesimälinnusto lienee tarjolla olevien elinympäristöjen perusteella tavanomaista. Häiriöherkät lajit eivät pesi näin lähellä käytössä olevia vapaa-ajan asuntoja.

Suomen Lajitietokeskuksen aineistoihin (Suomen Lajitietokeskus 2025) ei ole selvitysalueelta tai sen lähiympäristöstä tallennettu havaintoja uhanalaisista tai silmälläpidettävistä lajeista, EU:n lintudirektiivin I-liitteen lajeista tai EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liitteiden lajeista.

6. SUOSITUSTEN YHTEENVETO

Karttoihin 2-3 merkittyä runsaasti pähkinäpensasta kasvavaa aluetta tulee vastaisuudessa hoitaa ja käsitellä pähkinäpensaita ja muuta lehtokasvillisuutta suosien. Siten esimerkiksi pähkinäpensaita ei saa katkoa. Sopiva kaavamerkintä on esimerkiksi MY. Karttaan 2 merkittyä metsälehmusta ei tulisi kaataa.

7. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET

Hakila, R. 1997. Satakunnan luonnonsuojeluselvytys 1995-1998. Osaraportti I: Luonnontilan hallinnan opas. Satakuntaliitto 1997, Sarja A:235.

- Hakila, R. 2000. Satakunnan luonnonsuojeluselvytys 1995-1998. Osaraportti II: Luontokartoitusaineisto. Satakuntaliitto 2000, Sarja A:249.
- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Keskinen, H.-L., Raunio, A., Forss, S., Kartano, L., Karttunen, K., Kokko, A., Kontula, T., Koskela, K., Mäkelä, K., Pykälä, J., Rytteri, T. & Väänänen, M. 2024. Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje, luonnos 15.5.2024. 281 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018a. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018b. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.
- Lindholm, T. & Tuominen, S. 1993. Metsien puuston luonnontilaisuuden arviointi. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja A 3. 40 s.
- luontotyyppienuhanalaisuus.ymparisto.fi/lutu/#
- Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998. Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti Kustannus & Tapio. 192 s.
- Mäkelä, K. & Salo, P. 2024. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023. 374 s.
- Suomen Lajitietokeskus 2025. <http://tun.fi/HR.200>, <http://tun.fi/HR.1747> (haettu 27.8.2025).
- Syrjänen, K., Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, J., Seppälä, M., Siitonen, J. & Valkeapää, A. 2016. Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016-2025. Ympäristöministeriön raportteja 17/2016. 75 s.
- Varsinais-Suomen luonto- ja ympäristöpalvelut 2018. Euran Suurkolakosken liito-oravaselvitys. 9 s.
- Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus 2021. Suomen lajien alueellinen uhanalaisuusarviointi 2020. <https://www.ymparisto.fi/punainenlista>